

5 אוגוסט 2014

לכבוד
ניצב יוסי פריינטי
מפקד מחוז ירושלים
משטרת ישראל
באמצעות פקס: 02-5898988

שלום רב,

הנדון: חשש לשימוש מופרז ובלתי מבוקר ב"בואש" בירושלים המזרחית

אנו פונים אליך על רקע האירועים הסוערים בירושלים המזרחית בחודש החולף בעניין שימוש המשטרה באמצעי לפיזור הפגנות ה"בואש". מעדויות שהגיעו לידי האגודה לזכויות האזרח עולה, כי באירועים שונים נקטה המשטרה בשימוש מופרז ובלתי סביר ברכב ה"בואש" בשכונות שונות בירושלים המזרחית, ובהן עיסאווייה, מחנה הפליטים שועאפט, א-טור, סילוואן, וכן ברחובות הראשיים צלאח א-דין וא-זאהרה. השימוש ב"בואש" נעשה באירועים אלה תוך חריגה מהנהלים ובאופן שגרם לנזקי רכוש רבים בקרב התושבים הפלסטינים, ואף לנזקי גוף, כפי שיתואר להלן.

1. כידוע לכם, הבואש הוא נוזל מצחין שמותז בכוח רב מרכב משטרתי והוא משמש כאמצעי לפיזור הפגנות. מלבד הצחנה והבחילה שלהן הוא גורם, מגע של נוזל הבואש בעיניים עלול לגרום לכאב ולאדמומיות, לגירויים במגע עם העור ובמקרה של בליעה הוא עלול לגרום לכאבי בטן המצריכים טיפול רפואי.¹
2. בנוסף, על פי נוהל "הטיפול המשטרתי בהפרות סדר בהפגנות" יש לסילון המים המותז השפעה רבת עוצמה העשויה "לגרום לנזק פיזי חמור, ולפיכך יש לעשות באמצעי זה שימוש זהיר". כמו כן, נקבע בנוהל, כי יש לעשות שימוש במכונות התזה "במסגרת המגבלות הטופוגרפיות של אזור ההפגנה ותוך תשומת לב להימנעות מפגיעה באוכלוסייה תמימה".
3. מעדויות שהגיעו לידינו עולה, כי במהלך האירועים שהתרחשו בשבועות האחרונים בירושלים המזרחית, המשטרה התיזה את חומר הבואש לעבר בתים ואנשים ללא הבחנה, ברחובות צפופים, תוך כדי פגיעה בתושבים תמימים, בבתי מגורים ובבתי עסק, לרבות במסעדות הומות אדם. חומר הבואש נכנס פעמים רבות לתוך בתי התושבים, פגע בתושבים ששהו בתוך הבתים וגרם לבחילות ולכאבי בטן בקרב תושבים וכן לצחנה קשה.
4. מהעדויות עולה, כי בחלק מהמקרים השימוש בבואש נעשה ללא כל הצדקה נראית לעין, באופן שרירותי ומבלי שקדמו לכך הפרות סדר במקומות שבהם נעשה השימוש בבואש. חלק מהתושבים העידו על שימוש מכוון, לדבריהם, לעבר חנויות ובתי עסקים ברחובות הראשיים, לדוגמא רח'

¹ Material Safety Data Sheet, Skunk (Repulsive Odor liquid):
http://www.skunk-skunk.com/image/users/121755/ftp/my_files/MSDS_Skunk.pdf?id=3225191

צלוח א-דין ורח' א-זאהרה, באופן אשר נראה שמטרתו לזרות הרס.

5. גם במקרים בהם הופעל הבואש במסגרת הטיפול בהפרות סדר, השימוש בו נעשה באופן בלתי סביר שחורג מהנהלים. כך, הבואש כוון כלפי הקומות העליונות בבנייני מגורים, ישירות כלפי חנויות ובתי עסק אחרים שלא היו מעורבים בהפרות הסדר (לדוגמה בשכונת עיסאווייה). כתוצאה מכך, נגרם נזק רב לתושבים שלא לקחו כל חלק באירועים, לתושבים ששהו בבתיים ולבעלי עסקים.

6. להלן תיאור של מספר אירועים בהם נעשה שימוש בבואש על פי עדויות של תושבים שהיו במקום:

א. **ביום 24.7.14 בשעות 11-12 בצהריים ברחובות א-זאהרה וצלוח א-דין:** רכב משטרה התיז את הנוזל המצחין לעבר בתי עסק לאורך רחוב א-זאהרה ובפינת רחוב צלוח א-דין, לרבות לתוך המסעדות שבאזור בהם ישבו אנשים בשעות אלה. הדבר גרם לנזק כלכלי רב לבתי עסק, וזאת במיוחד היות וביום זה חל יום החג "לילת אל-קדר" שבו מתבצעת פעילות מסחרית ענפה. על פי העדויות שבידנו, ברחובות א-זאהרה וצלוח א-דין לא התרחשה במועד השימוש בבואש כל פעילות של הפרות סדר והבואש כוון באופן ברור לעבר בתי העסק שלאורך הרחוב.

כך, לדוגמה, הבואש הותז ישירות לתוך חנות הקוסמטיקה ("קוסמטיק") של מר ----- ברח' א-זאהרה וגרם נזק רב למוצרים שבחנות בשווי הנאמד להערכתו בכ-30,000 ₪.

גם מר -----, בעל מסעדה ברחוב א-זאהרה ("וערי סנקס"), מר ----- בעל בית קפה ברחוב צלוח א-דין ("מגייק קוקטייל"), ומר -----, בעל מסעדה ברחוב א-זאהרה ("מיני בגטי") העידו כי רכב הבואש ריסס את הנוזל ישירות לתוך המסעדות שלהם בזמן שישבו בהן סועדים אשר ברחו מהמקום בבהלה. ריסוס הנוזל גרם לנזק רב למסעדות, ובעליהן נאלצו לסגור אותן לצורך טיפול במקום.

ב. **ביום 24.7.14 בשעות הערב ברחוב שייח' ענבר בשכונת א-טור:** רכב משטרה התיז בואש לעבר בתים ורכבים בשכונה הצפופה באופן מאסיבי במיוחד, תוך פגיעה ישירה ברכוש פרטי של התושבים. הנוזל המצחין חדר לתוך בתי התושבים וגרם לסרחון ולבחילות במשך זמן רב. לדבריו של מר -----, תושב השכונה, השימוש בבואש בשכונה נעשה במשך מספר ימים ברצף (24-26.7.14), דבר שגרם למקרים רבים של הקאות ובחילות בקרב ילדים וקשישים. לדבריו, במועד השימוש בבואש לא היו הפרות סדר או הפגנות במקום.

ג. **ביום 13.7.14 ברחוב הראשי בשכונת א-טור:** מר -----, תושב השכונה, העיד כי השימוש בבואש נעשה בשכונתו באופן מאסיבי וכי המשטרה התיזה את החומר ישירות לעבר חלונות ביתו. כתוצאה מכך, ריח הסירחון מילא את כל הבית וגרם לבעיות נשימה אצל ילדיו. מר ----- -- נאלץ להביא את בנו הקטן לבית חולים לצורך קבלת טיפול רפואי, לאחר שסבל מפריחה בעור וגירוי מקומי חזק כתוצאה, לדבריו, מנוזל הבואש. לדבריו של מר -----, לא היו אירועים של הפרות סדר במקום זה בעת השימוש בבואש.

ד. **ביום 28.7.14 בסביבות השעה 18:00 בכניסה לשכונת עיסאווייה (ליד תחנת הדלק):** רכב בואש ריסס את הנוזל לעבר בתי המגורים בשכונה ואף לעבר דירות בקומה השנייה

והשלישית. לפי עדותו של מר -----, תושב השכונה, חומר הבואש חדר אל תוך מרפסת ביתו שבקומה השניה וגרם נזק לרכוש רב. אמנם השימוש בבואש נעשה בתגובה לאירועי הפרות סדר שהתרחשו במקום אולם מהעדויות עולה, כי השימוש בבואש חרג מהנדרש וכוון לעבר בתים ואנשים בלתי מעורבים.

7. מהדברים שלעיל נראה, כי השימוש בבואש נעשה בכמה וכמה מקרים בחוסר סמכות, באופן בלתי סביר ושלא לתכלית שלשמה הוא נועד. במקרים המתוארים לעיל, לא הופנה הבואש כלפי אנשים שלקחו חלק בהפרות סדר או שסיכנו את שלום הציבור. השימוש בבואש במקרים אלה הביא לנזק לרכוש ואף לגוף ולפגיעה קשה בשגרת חייהם של אנשים תמימים.

8. על כן נבקשך לפעול לבירור פרטי האירועים ולהורות בדחיפות על רענון הנהלים בקרב כוחות המשטרה הפועלים בשטח בכל הקשור לשימוש באמצעי זה לפיזור הפגנות. כן נבקשכם לצמצם למינימום ההכרחי את השימוש ברכב הבואש באזורי מגורים בירושלים המזרחית ובאזורי מסחר ותעשייה, וזאת במיוחד לאור הצפיפות הרבה המאפיינת אזורים אלו.

9. לתשובתך בהקדם נודה.

בכבוד רב,
יוסף מ. כראם, עו"ד

העתק:

רב ניצב יוחנן דנינו, מפכ"ל משטרת ישראל, בפקס: 02-5428118
תת ניצב שאול גורדון, היועץ המשפטי, משטרת ישראל, בפקס: 02-5898762
עו"ד מיכאל פרנקנבורג, היועץ המשפטי, משטרת מחוז ירושלים, בפקס: 02-5391176
ד"ר דוד קורן, יועץ ראש העיר ירושלים לענייני ערבים, בפקס 02-6296014